

TALOUSARVIOALOITE 1030/2001 vp

Määrärahan osoittaminen erityisopettajien kouluttamiseen

Eduskunnalle

Vuoden 1999 alussa voimaan tulleen perusopetuslain mukaan oppilailla on oikeus oppimista tukevien palvelujen saantiin. Perusopetuslaki sisältää säännöksiä oppilaiden edellytykset ja olosuhteet huomioon ottavista erityisistä opetusjärjestelyistä, joiden avulla pyritään poistamaan oppimisen esteitä ja tukemaan oppilaan yksilöllistä kehitystä. Tavallisimmin tätä niin sanottua osa-aikaista erityisopetusta annetaan puhe-, lukemis- ja kirjoittamishäiriöisille oppilaille. Osa-aikaista erityisopetusta voidaan antaa myös oppilaille, joilla on lieviä oppimisvaikeuksia yksittäisissä oppiaineissa. Osa-aikaisesta erityisopetuksesta huolehtivat opettajat, joilla on opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu erityisopettajan kelpoisuus.

Nyt näiden oppimista tukevien palvelujen saaminen uhkaa tulevaisuudessa vaikeutua erityisopettajapulan vuoksi. Opetushallituksen laskelmien mukaan Suomen hiukan yli 4 500 erityisopettajan virasta 28 prosenttia on epäpätevissä käsissä. Heikoimmassa asemassa ovat sosiaalisesti sopeutumattomat oppilaat, sillä heidän opettajistaan vain puolet on päteviä. Nykyisin yli 90 000 oppilasta saa erityisopetusta peruskoulussa.

Tilanne näyttäisi tulevaisuudessa yhä vain pahenevan, sillä lasten oppimishäiriöt lisääntyvät yhä. Lisäksi erityisopettajapula tulee vielä pahemmaksi, kun suurten ikäluokkien opettajavoimat lähtevät lähivuotina eläkkeelle. Näiden lukujen ja tulevaisuuden tilannetta pahentavien tie-

tojen valossa on ihme, ettei alan koulutusmääriä ole lisätty, vaikka pula on ollut tiedossa jo pitkään.

Suurimmaksi tulevaisuuden ongelmaksi nousevat erityisesti syrjäseutujen koulut, joihin jo nyt on ollut suuria vaikeuksia saada päteviä erityisopettajia. Tulevaisuuden pahenevassa opettajapulassa voi tilanne olla sellainen, että sinne ei saada ollenkaan palkatuksi erityisopettajia, kun heitä ei enää tahdo löytyä edes etelän kasvukeskuskuksiin.

Siksi erityisopettajien koulutusta pitää ehdottomasti lisätä, vaikka sekään ei ehdi paikata nopeasti pahenevaa vajetta. Nyt yliopistoissa ollaan laajentamassa opettajankoulutusta vuosina 2001—2003, ja sen eräänä painopistealueena on erityisopettajakoulutus. Valmiita ammattilaisia saadaan näin töihin vasta 4—5 vuoden kuluttua. Tarvitaan lisäksi nykyistä nopeampaa poikkeuskoulutusta, jota järjestetään nyt esimerkiksi Turussa, mutta siellä koulutettavien määrät pitäisi kaksin-kolminkertaistaa, että pulaa pystyttäisiin edes jotenkin helpottamaan. Tätä tietä valmistuu nykyisellään vuodessa vain reilut parikymmentä erityisopettajaa, eikä se riitä alkuunkaan lähivuosien pikaiseen tarpeeseen.

Kunnat ovat nyt helisemässä yrittäessään löytää päteviä erityisopettajia. Ongelmat ovat kestäneet jo vuosia, mutta tulevina vuosina tilanne on vielä selkeästi pahenemassa. Erityisopetus vielä onneksi vetäisi opiskelijoita, jos vain koulutuspaikkoja saataisiin lisää. Vuonna 1999 erityisopettajan koulutukseen oli lähes 1 900 pyrkijää,

joista vain alle 250 pääsi aloittamaan opintonsa. Jos aloituspaikkamääriä saataisiin muutamaksi vuodeksi lisättyä poikkeuskoulutuksella esimerkiksi 150—250 oppilaalla, pahinta erityisopettajapulaa voitaisiin siten helpottaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2002 talousarvioon momentille 29.10.21 lisäyksenä 5 000 000 euroa erityisopettajien kouluttamiseen.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001

Leena Rauhala /kd
Leea Hiltunen /kd